

Fényképalbum

A fénykép címe:	Édesanyám
Interjúalany neve:	Asztalos Zoltán
A fénykép készítésének helye:	Debrecen
A fénykép készítésének éve:	1970-es évek eleje
A képen:	Asztalos Zoltánné, sz. Naczinszky Iлона

Édesanyám, S. Naczinszky Iлона szülei a Felvidékről származtak. Nagyapámnak, az ő édesapjának lengyelek voltak az ősei. Lengyelországból egy forradalom idején menekültek át Felvidékre – a 19. században, gondolom –, és ott telepedtek le. Az ő édesanyja pedig szlovák származású volt, Novák Zsuzsanna. A vasútnál volt alkalmazásban nagyapám, de egy idő után nyugdíjba ment, egészen korán. Debrecenbe költöztek, ott egy nagy szőlőt telepítettek, és attól kezdve szőlővel foglalkozott, bort állított elő, és azt adta el. Abból éltek.

A fénykép címe:	Édesapám
Interjúalany neve:	Asztalos Zoltán
A fénykép készítésének helye:	Debrecen
A fénykép készítésének éve:	1970-es évek eleje
A képen:	Asztalos Gyula

Édesapám vasúti tiszt volt eredetileg, nagyapám kádármester volt. Édesapám Zágráb környékén teljesített szolgálatot éveken keresztül. Amikor 1925-ben nagyapám meghalt, édesapám kénytelen volt átvenni a kádármesterséget, mert annyi anyag volt felhalmozva, hogy azt fel kellett dolgozni, és attól kezdve ő mint kádármester végezte a munkáját, és kereste a kenyerét.

A fénykép címe:	Érettségi képem
Interjúalany neve:	Asztalos Zoltán
A fénykép készítésének helye:	Debrecen
A fénykép készítésének éve:	1948
A képen:	Asztalos Zoltán

Ez a kép 1948-ban készült, amikor a debreceni Református Gimnáziumban le tudtam érettségizni.

1947. június 17-én jöttem haza az orosz hadifogságból, és rögtön jelentkeztem a gimnáziumba, hogy a nyolcadik osztályt elvégezzem és érettségizhessek, de nem vettek fel. Lehet, hogy attól féltek, valami kommunista hatást hoztam haza, és majd terjesztem a fiatalok között. Édesanyám akkor fölment Budapestre és kiharcolta. Kapott egy igazolást Révész Imre püspöknek címezve, hogy az ő felelősségére felvehetnek engem a gimnáziumba. Október vége fele volt már. Az volt a nehéz, hogy akikkel jártam hét évig, azokkal nem érettségiztem, akikkel együtt érettségiztem, azokkal meg nem jártam együtt, csak egypár hónapot. Ennek ellenére jelessel érettségiztem le a gimnáziumban, és utána rögtön a teológiára mentem. Mert közben volt egy konferencia Hajdúböszörményben október 12-én, és ott jutottam én élő hitre.

A fénykép címe:	A Bethánia ifjúsági konferenciáján
Interjúalany neve:	Asztalos Zoltán
A fénykép készítésének helye:	Alcsút
A fénykép készítésének éve:	1948
A képen:	Asztalos Zoltán

Az ébredés idején óriási jelentőségűek voltak a Bethánia Alcsúton, a régi, József főherceg-féle birtok egy részén tartott ifjúsági konferenciái. 1948-ban körülbelül háromezren lehettünk. A Keleti pályaudvaron egy különvonatunk volt – zászlókkal feldíszítve –, és énekelve mentünk végig Bicske környékéig, ahonnan még egy jó pár kilométert kellett Alcsútig gyalogolni. Szabályos katonai rendben mentünk, és Halleluja-énekeket énekelünk közben. Platánsor szegélyezte az utat, amit még Mária Dorottya idején ültettek, aki ide járt ki imádkozni, elcsöndesedni és énekelgetni.

A konferencia egyhetes vagy tíznapos volt. Megvan még a jelvényem is, amit mindenkinek hordani kellett a konferencián; ezt megőriztem. Reggel korán volt egy áhítat, utána elhangzott egy előadás, azután az óriási platánfák alatt összegyűlt egy-egy csoport – 40-50 fiatal –, és megbeszélték a gondolatokat, amik elhangzottak az előadásban. Utána közös imádság volt, azután jött az ebéd. Délután egy kis pihenőidő volt, amikor sétálhattunk vagy pihenhattunk, és utána megint előadás volt, este pedig evangelizáció.

Néhányan fiúk elmentünk sétálni egy délután József főherceg alcsúti birtokán, és ott készült rólam ez a kép. 22 éves voltam már. 21 évesen jöttem haza a hadifogságból '47-ben, és ez a kép '48-ban készült. Néhány héttel korábban érettségiztem.

A fénykép címe:	A Bethánia ifjúsági konferenciája Alcsúton
Interjúalany neve:	Asztalos Zoltán
A fénykép készítésének helye:	Alcsút
A fénykép készítésének éve:	1948
Kulcsfigurák:	Fekete Péter, Kovács Tibor

Ez itt egy evangelizáció lehetett az alcsúti konferencián. Persze nem volt még hangosítás, úgyhogy szabadon kellett beszélni, jó hangosan. A képen a debreceni fiatalok vannak, talán a hosszúpályiakkal vegyesen. Az első sorban jobbról a negyedik fehér ingben Huszti Kálmán. Ő Kocsis püspöknek lett a sógora. Itt van Sólyom Feri a fönti sorban, jobbról a negyedik, magas fiú. Ő teológus volt, vajai származású. Aztán itt van Desewffy Albert, ő nekem osztálytársam volt, együtt érettségiztünk.

Fekete Péter az álló sorban jobbról a második. Hajdúböszörményi volt, és Debrecenbe járt teológiára. Az ismeretségem vele még háború előtt kezdődött, aztán háború után nagyon mély kapcsolatba kerültünk egymással, sokat szolgáltunk is együtt. A szülei úgy fogadtak engem, mint a saját gyereküket: édesanyja főzte nekem az ebédet, az édesapjával együtt mentünk fürdeni... egyszerűen nagyon-nagyon mély barátságban voltunk.

Kovács Tibor a második sorban baloldalt a legszélén guggol. Ő a segédlelkész társa volt Fekete Péternek. Miután őket kiebrudalták az egyházi szolgálatból, Kovács Tibor elkezdte magát képezni. Gyógypedagógia szakon végzett, és olyan tekintély lett a gyógypedagógia területén, hogy könyveket írt, és amikor később visszakerült Debrecenbe, a felügyeletet gyakorolta a gyógypedagógia oktatásában. Nagyon nagy koponya volt ő és rendkívül szorgalmas ember.

A fénykép címe:	Az alsúti konferencia nagyterme hét évvel később
Interjúalany neve:	Asztalos Zoltán
A fénykép készítésének helye:	Alcsút
A fénykép készítésének éve:	1955
Kulcsfigurák:	Kovács Dezső, Asztalos Zoltán

1955-ben az első családi látogatásunk feleségemmel Alcsútdobozra vezetett, ahol sógorom, Kovács Dezső volt a lelkész. Nagyon kíváncsiak voltunk a konferenciatelepre, és átsétáltunk Alcsútra. Megdöbbenve láttuk, hogy az épület még áll, de istállónak használják. Ez egy csodálatosan szép épület volt. A falon még teljesen olvasható a felirat: „Krisztusért és az egyházért”. Egyszer halványan átmeszelték, de az írás átütött a mészen, és nem merték újra lemeszelni. Én vagyok balról a második, Kovács Dezső sógorom a jobb szélső. Balról az első egy ottani dolgozó. Beszédbe elegyedtünk vele, kérdeztük, hogy ki volt itt, hova tartozott ez az épület. Azt mondta, valami apácák voltak itt valamikor, és azoké volt. „És mi ez a felirat? – adtuk a butát. – „Hát nem tudjuk – azt mondja –, itt maradt. Apácák laktak itt, azok írták fel”.

Ez volt a díszterem, nagyon sok lány lakott itt a konferencia alatt. És ennek volt még egy melléképülete – két-három szobácska volt itt valamelyik oldalon –, ott laktak a szolgálók. Fantasztikus volt, hogy milyen szervezett minden, és milyen ügyesen meg tudják szervezni az ellátást, a pihenőhelyeket, a fekvőhelyeket... És volt külön egy női stáb, akik hatalmas kondérokban főzték az ételt, mi meg sorban álltunk egy-egy üst előtt a csajával.

A fénykép címe:	A fiúk szállásának maradványa Alcsúton
Interjúalany neve:	Asztalos Zoltán
A fénykép készítésének helye:	Alcsút
A fénykép készítésének éve:	1955

Az egykori alcsúti Bethánia-telepen egy része megmaradt a régi épületeknek, mint az itt látható barakksor, ami annak idején azért épült, hogy ott lakhassanak fiatalok. A '48-as konferencián itt a fiúk lakása volt; egy-egy szobában nyolcan-tízen, tizenketten voltunk, szalma volt a földre terítve, mi pedig azon aludtunk.

A fénykép címe:	A konferencia volt nagytermének bejáratánál
Interjúalany neve:	Asztalos Zoltán
A fénykép készítésének helye:	Alcsút
A fénykép készítésének éve:	1955
Kulcsfigurák:	Toókos Csabáné, Bojtor István, Asztalos Zoltán

A bal szélén én vagyok, aztán egy ottani dolgozó, aztán Lívia, Toókos Csabáné és Bojtor István sógor, Zoli fiam keresztapja.

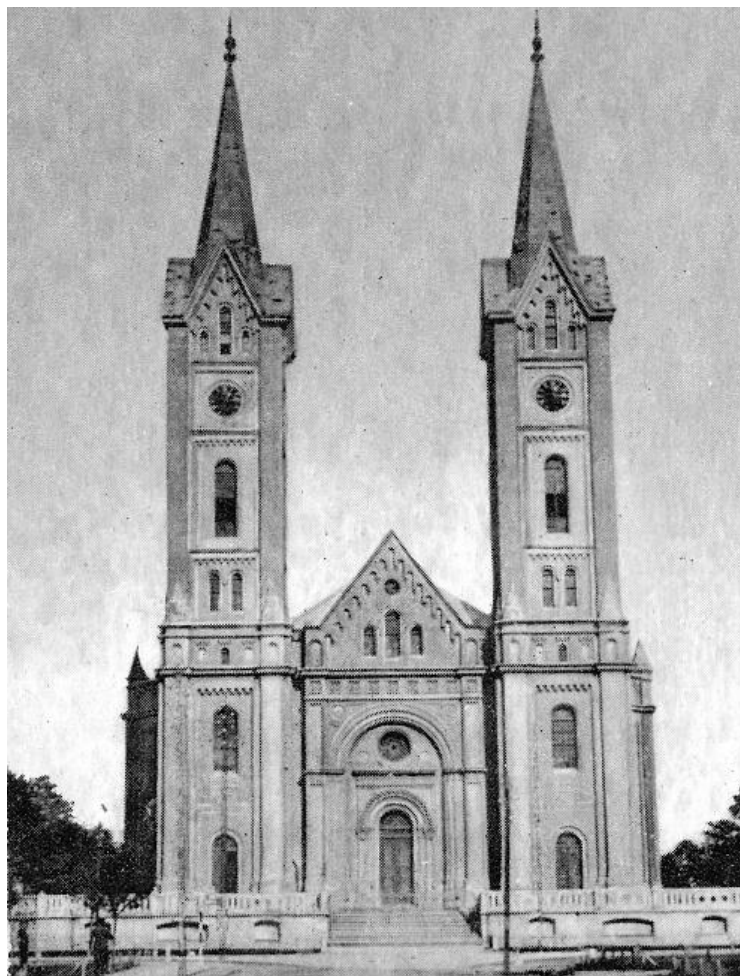

A fénykép címe:	Vasúti igazolványkép
Interjúalany neve:	Asztalos Zoltán
A fénykép készítésének helye:	Debrecen
A fénykép készítésének éve:	1950 körül
A képen:	Asztalos Zoltán

Ez a vasúti igazolványképem. Számomra ez azért értékes, mert kevés képem van ahol lelkészi „egyenruhában” vagyok.

Érettségi után mentem a teológiára. 22 éves koromtól 27 éves koromig kellett volna járjam a teológiát, de én már '53-ban végeztem, mert másfél év korengedményt adtak a hadifogságra való tekintettel, ami azt jelenti, hogy nekem minden vizsgámat le kellett tenni, de nem kellett az órákat hallgatni. Így tudtam exmisszióba menni: közben tanultam éjjel-nappal, és mentem vizsgázni, amikor kellett. Úgy mondtam tréfásan, hogy én a teológia „ötéves tervét” három és fél év alatt teljesítettem.

Másodéves teológuskoromtól kezdtem kijárni Hajdúhadházra, szolgálatokra. Volt ott egy kis közösség, akik összejártak Bibliát olvasni, elcsendesedni, és annak lettem a vezetője.

A fénykép címe:	A hajdúhadházi református templom
Interjúalany neve:	Asztalos Zoltán
A fénykép készítésének helye:	Hajdúhadháza
A fénykép készítésének éve:	1951

A kép a háború utáni újjáépítés után készült, hátoldalán az 1951-es évszám szerepel.

A hajdúhadházi templom teljesen kiégett a háborúban. A templom tornyában, a legfelső ablaknál őrködött egy orosz katona, amikor a németek belőtték a toronysisakot, és ez kigyulladt. De a katona fölött ott voltak a harangok, és a harangok fölött meg egy bolthajtás, tehát őt a tűz nem érintette volna. És a kiskatona ijedtében kiugrott az ablakon, persze meghalt, pedig a lépcsőn lejöhetett volna nyugodtan. Azután a toronysisak beledőlt a templomtetőbe, és a templom teljesen kiégett, úgyhogy minden fa alkatrész elpusztult. Még a vastraverzek is elhajoltak, akkora hőség volt benne, úgyhogy azután óriási munka volt azt helyreállítani.

Az iskolában tartottuk az istentiszteleteket úgy, hogy három tantermet összenyitottak, a lelkész pedig a folyosón prédikált. Ott voltak az evangelizációk is, aztán egy idő után, mikor bejött a nyár, az üres templomból kitakarítottuk a törmelékét, amennyire lehetett, felakasztottunk egy Maxim-lámpát a vastraverzre, és attól fogva ott folyt a vasárnap esti evangelizáció.

A fénykép címe:	Esküvői képünk
Interjúalany neve:	Asztalos Zoltán
A fénykép készítésének helye:	Debrecen
A fénykép készítésének éve:	1954
A képen:	Asztalos Zoltán, Asztalosné Toókos Ildikó

1954. május 9-én volt az esküvőnk – négy év várakozás, négy év jegyesség után – a debreceni Nagytemplomban. Egykori lelkészem, főnököm Hajdúhadházzól Debrecenbe került a Nagytemplomba, és ő esketett bennünket. Nagyon jó barátságban voltunk velük. Akkor már tudtuk, hogy hová kell menni, úgyhogy már az esküvő utáni vasárnapon bemutatkozó szolgálaton voltunk Selyeben, és aznap meg is választottak lelkésznek oda.

A fénykép címe:

Esküvői képünk 2.

Interjúalany neve:

Asztalos Zoltán

A fénykép készítésének helye:

Debrecen

A fénykép készítésének éve:

1954

A képen:

Asztalos Zoltán, Asztalosné Toókos Ildikó

Ez a kép a debreceni Nagytemplom előtt készült, ahogy jövünk ki esküvő után a templomból. Egy teológustársam, Váradi Jóska készítette. Könyvei is jelentek meg néhány évvel ezelőtt, profi fotós volt. Magyarország összes templomát kívülről-belülről lefényképezte és hozzáírt még adatokat: hogy mikor épült a templom, mikor építették át... Óriási munkát végzett.

A fénykép címe:	Beiktatás után
Interjúalany neve:	Asztalos Zoltán
A fénykép készítésének helye:	Selyeb
A fénykép készítésének éve:	1954
Kulcsfigurák:	Győri József, Koncz Sándor

Ez a selyebi templom bejárata. A kép a beiktatásom után készült. Csak egy pár lelkész jött el, mert én ott még teljesen ismeretlen voltam. Furcsa volt ez a légkör, ami számunkra ugyan tudott volt, de nem elég ismeretes. A Tiszáninneni Egyházkerületben egy külön világ volt a sárospataki világ: ott mindenki ismerte egymást, és nagyon nehezen fogadták el a bejövöket, tehát minket is jöttmentnek tekintettek. Mi idegenek voltunk, mert én nem Sárospatakon végeztem, hanem Debrecenben. Emiatt volt eleinte probléma, de nem sokáig, később megoldódott.

Jobboldalt hátul Győri József laki lelkész áll. Rendkívüli értelmes, intelligens ember volt, és nagyon szerettük. Meglátogattuk őket a bemutatkozó szolgálat meg a választás után, és nagyon komoly kapcsolatot tartottunk mindvégig vele. 42 éves korában halt meg rákban, már nem tudtak rajta segíteni. Nagyon szerettük egymást. Én voltam az utódja, mert akkor már Alsóvadászon laktunk, volt gépkocsink, és az esperes engem kért meg, hogy helyettesítsem Győri Józsefet, meg gondoskodjak a családról, úgyhogy sokszor mentem hozzájuk, és amit lehetett, segítettem rajtuk. Győri József mellett áll Mikes Zoli bácsi, aki gagybátori lelkész volt. Ez én vagyok, mellettem balra Bojtor István sógorom, aztán tőlem jobbra dr. Koncz Sándor sárospataki professzor és őmellette Vincze József, ő vezette a választást és a beiktatást is.

Itt kezdődött el a barátságunk Koncz Sándorral, aki előző évben került Alsóvadászra, szinte deportálták oda, amikor megszűnt a sárospataki Kollégium. Óriási problémák voltak Alsóvadászon: a téesz vette birtokba a parókiaudvart, és nem tudom, hány száz birkát tartottak a hatalmas csűrben – nagyon sokat lehetne erről mesélni.

A fénykép címe:

Interjúalany neve:

A fénykép készítésének helye:

A fénykép készítésének éve:

Kulcsfigurák:

A selyebi parókia előtt

Asztalos Zoltán

Selyeb

1960 körül

Asztalos Zoltán, Asztalos Zoltánné

Ez a selyebi parókia, és ott a templom a háttérben. Kétszáz éves épület volt az a parókia, tele egérjáráttal. Nyáron még hagyján, hanem ősszel már bejöttek a pockok, és egérvadászatot rendeztünk.

A házasságkötésem után nem engedtek vissza Hadházra segédlelkésznek. Azt találták ki, hogy Debrecentől minél messzebb kell mennünk lakni, lehetőleg 150 kilométeren túl. Először Makó környékét emlegették, mivel összecsatolták a két egyházkerületet – a Tiszáninnenit, a Sárospatak környékét meg a debrecenit Péter János püspöksége alatt –, végül elhelyeztek el bennünket egy egészen kicsi gyülekezetbe. Ez volt Selyeb, Szikszó közelében. 180 lélek volt a gyülekezet létszáma mindössze. Néztük a térképen, de olyan kicsi hely, hogy nem találtuk meg, csak nagy nehezen. Száműzetésnek szánták, de mi nagyon jól éreztük magunkat ott.

A fénykép címe:	A hernádbüdi református templom
Interjúalany neve:	Asztalos Zoltán
A fénykép készítésének helye:	Hernádbüd
A fénykép készítésének éve:	1960-as évek eleje

1961-től 1966-ig szolgáltam Hernádbüdön. Öt év alatt olyan meleg, barátságos gyülekezet lett, hogy az elmondhatatlan. Ez egy csoda volt az életünkben, az én életemben is, hogy ezt elérhettük, hogy Isten így munkálkodott rajtunk keresztül.

Amikor '66-ban bejelentettem, hogy megyünk Alsóvadászra, mert hívnak lelkésznek, a gyülekezet nyugodtan fogadta, nem hisztiztek, nem siránkoztak. Mikor összepakoltunk és elköltöztünk, másnap hozzáfogtak a parókia renoválásához. Nem tudták még, hogy kapnak-e lelkészt, de már készültek az új lelkész fogadására. Nekem megrendítő volt ez, hogy egy gyülekezet ilyen szeretettel és ilyen hűséggel ragaszkodik a megkezdett munka folytatásához. Istentől kaptak is egy nagyon komoly hívő lelkészt ide a faluba.

Ez a hernádbüdi templom. Csodálatos 13. századi kövekből épült. Amikor eljöttem, málladozott a vakolat, és könyörögtem az utódomnak, hogy ne vakolják be, mert azt mondta a Műemlék Felügyelőség is, hogy úgy kell hagyni vakolatlan állapotban. Utána bevakolták persze az egész templomot, nem kérdezték meg a Műemléket. Én a Műemlék Felügyelőséggel mindig nagy barátságban voltam, és tényleg sokszor segítettek is, amikor lehetett. Renováltunk egy Árpád-kori templomot Tomoron, ami hozzám tartozott, és Alsóvadászon is, mert az alsóvadászi templomnak is vannak Árpád-kori részei.

A fénykép címe:

Együtt a család

Interjúalany neve:

Asztalos Zoltán

A fénykép készítésének helye:

Hernádbüd

A fénykép készítésének éve:

1962

Kulcsfigurák:

Asztalos Zoltán, Asztalos Zoltánné

Itt az Asztalos család van együtt. Jobbról balra számítva: bátyám, Asztalos Gyula, aki főkönyvelő volt, feleségével, Irénkével. Mögötte áll a két gyermekük: Irénke keresztlányunk és Gyszi, a másik fiúk. A bal oldali részen pedig feleségemmel együtt ülünk, és a három gyermekünk, Ildikó, Anikó és Zoltán. Ezen a képen Zolti hároméves lehetett.

A fénykép címe:

Az alsóvadászi református kórus

Interjúalany neve:

Asztalos Zoltán

A fénykép készítésének helye:

Alsóvadász

A fénykép készítésének éve:

1970-es évek

Kulcsfigura:

Asztalos Zoltán (karnagy)

Az alsóvadászi református kórus 130 éves dicső múltja tekintett vissza. Véletlen folytán lettem a kórus karnagya. A korábbi karnagy elköltözött a faluból, így hárult rám ez a feladat. Bár nem volt ilyen képzettségem, mégis sikerrel és örömmel vezényeltem ezt a lelkes közösséget.

Amikor Alsóvadászra kerültünk, két éven belül nekifogtunk a templomrenováláshoz. Mikor odakerültünk, a templom falán át lehetett látni, mert ki voltak esve a téglák a vastag falból, úgyhogy óriási probléma volt. Nekifogtunk a templomrenoválásnak – óriási munka volt az –, és ez azért jó pontnak számított, még egy társadalmi munkáért kitüntetés is kaptam érte, egy ezüst plakettet. Új gyülekezeti terem is kellett létesíteni, illetve a régit megnagyobbítani, hogy beférjen a gyülekezet egy terembe, mert nagy gyülekezet volt Alsóvadász. Az első úrvacsora osztáskor, húsvétkor, mikor odakerültünk, ötszáznál többen úrvacsoráztak.

A fénykép címe:	Édenkert Alsóvadászon
Interjúalany neve:	Asztalos Zoltán
A fénykép készítésének helye:	Alsóvadász
A fénykép készítésének éve:	1970-es évek
A képen:	Asztalos Zoltán, Asztalos Zoltánné

Feleségem érdeme ez a gyönyörű virágskert. Igazi felüdülést nyújtott, amikor a szolgálat után kijöhöttem ide.

A fénykép címe:

A Toókos testvérek

Interjúalany neve:

Asztalos Zoltán

A fénykép készítésének helye:

n.a.

A fénykép készítésének éve:

1980-as évek eleje

Kulcsfigurák:

Asztalos Zoltán, Asztalos Zoltánné

Ez a Toókos gyermekeknek a családi képe. Balról jobbra: Bojtor István és felesége Toókos Uzonka, utána Asztalos Zoltánné Toókos Ildikó, utána Asztalos Zoltán, Toókos Enikő Kovács Dezsőné, Kovács Dezső lelkész, a jobbszélen pedig Toókos Csaba és a felesége, Bereczky Livia. Családi találkozót tartottunk minden esztendőben, szintén kezdettől fogva, és ez valamelyik családi találkozón készülhetett a '70-es évek után. Nagyok voltak a gyerekek is már.

Három lelkész sógor volt. Egyik évben itt, másik évben a következőnél voltunk a parókián, és így ment aztán, ilyen forgójáratban. Most már öregkorunkban a húgomék ott laknak Abaúj megyében. A Fony nevű kisközségben vettek egy régi parasztházat, építettek az udvarra egy vendégháznak való alkalmatosságot, és ott szoktunk megjelenni a családi találkozón. Már igen nagy létszámú a családuknak, mert a bátyáméknál öt gyermek van, úgyhogy csak neki magának van 15 unokája.